

www.ccoo.cat

FULL INFORMATIU PER A DELEGATS I DELEGADES DE PREVENCIÓ

Recursos per a l'acció quan estem de baixa mèdica. Què cal saber?

Edició de desembre del 2015

Aquest últim any s'ha publicat la mal anomenada llei de mútues, que s'anunciava en la Llei 27/2011. És l'inici de canvis que la mateixa llei de mútues, avui integrada en la Llei general de la Seguretat Social (RDL 8/2015), anuncia, ja que remet nombroses vegades a desenvolupaments reglamentaris pendents. Actualment s'han realitzat canvis pel que fa a la naturalesa jurídica de les mútues, que han canviat la seva denominació de mútues col·laboradores de la Seguretat Social a mútues col·laboradores amb la Seguretat Social, cosa que potencia la seva naturalesa jurídica privada, però amb el sosteniment i el funcionament de la seva activitat exclusivament amb quotes de la Seguretat Social, que els lliura la Tresoreria General de la Seguretat Social. La reforma que sembla que ha culminat és la que es realitza a través del RD 625/2014 i de l'Ordre ESS/1187/2015, que desenvolupen la competència de les mútues perquè puguin fer la gestió de la incapacitat temporal (IT) comuna des del primer dia, aproven nous comunicats de baixa mèdica i estableixen una classificació nova de les durades de la baixa i dels comunicats de confirmació així com modificacions en els procediments per als canvis de contingència i reclamacions. L'1 de desembre del 2015 s'implementa aquest nou funcionament en el nostre sistema de protecció social, que genera noves regles de joc en relació amb la IT, que, conjugades amb aquestes noves competències de les mútues en la seva faceta d'entitats privades que gestionen diners públics, anteposen la seva gestió en l'eficàcia econòmica i releguen a l'últim nivell l'acció de protecció de la salut.

Aquests canvis suposen, en línies generals:

- Que encara que la mútua pugui fer el control de les baixes comunes des del primer dia, el sistema públic de salut continua tenint l'última paraula: les mútues poden fer propostes d'alta, però no donar l'alta mèdica.
- Es redueix la periodicitat del comunicat de confirmació de la baixa, de manera que se simplifiquen els procediments i la gestió administrativa, ja que la periodicitat es fixa en funció de la patologia, l'edat i l'ocupació.
- Les mútues, quan rebutgen una patologia com a laboral, estan obligades a fer un informe motivat i a acompanyar-lo de les proves mèdiques necessàries.
- Es modifiquen els procediments per instar el canvi de contingències i procediments per impugnació de l'alta mèdica.
- S'obliga les mútues a comunicar directament a la Seguretat Social totes les reclamacions formulades pels usuaris i usuàries.

Cal conèixer aquests canvis detalladament i realitzar campanyes informatives a les empreses per exigir que es garanteixin i es respectin drets com ara el dret a la salut, a l'assistència sanitària, a la confidencialitat de dades mèdiques, a la intimitat...

L'objectiu d'aquest full informatiu és recollir els nous canvis normatius i detallar un seguit de propostes que ens ajudin a garantir drets i potenciar el dret de consulta, informació, proposta i participació dels delegats i delegades de prevenció.

Amb el finançament de:

**FUNDACIÓN
PARA LA
PREVENCIÓN
DE RIESGOS
LABORALES**

Acción AT-77/2014

QUÈ HA CANVIAT AMB RELACIÓ A LA INCAPACITAT TEMPORAL?

En aquest moment, en funció de si la baixa dura més de 365 dies o menys, s'aplica una normativa o una altra. De manera sintètica, el marc legal és:

Incapacitat temporal de fins a 365 dies	Incapacitat temporal de més de 365 dies
RD 625/2014, de 18 juliol	RD 1430/2009, d'11 de setembre
La Seguretat Social emet SEMPRE l'alta i la baixa en causes comunes. Les mútues poden fer-ne el control econòmic des del primer dia. Estimació de la baixa en el moment del diagnòstic (cosa que determinarà la periodicitat dels comunicats de confirmació).	L'únic ens competent per intervenir en aquesta baixa mèdica és l'INSS¹. S'elimina el comunicat de confirmació en aquest tram. No hi ha possibilitat de gestió econòmica per part de les mútues.

Mitjançant l'ordre ministerial ESS/1187/2015, de 15 de juny de 2015, es desenvolupen els canvis que entren en vigor l'1 de desembre del 2015 i que afecten els processos de fins a 365 dies.

PRINCIPALS CANVIS EN LES BAIXES DE FINS A 365 DIES

➤ SI LA MÚTUA REBUTJA UNA CONTINGÈNCIA HA DE PROPORCIONAR UNA NEGATIVA MOTIVADA

L'article 3 del RD 625/2014 estableix que el personal facultatiu de la mútua que assisteixi el treballador o treballadora pot inicialment, amb el reconeixement previ mèdic preceptiu i la realització, si escau, de les proves que corresponguin, considerar que la patologia causant és de caràcter comú i remetre el treballador o treballadora al servei públic de salut per al seu tractament, sens perjudici de dispensar l'assistència necessària en els casos d'urgència o de risc vital. A aquest efecte, ha de lliurar al treballador o treballadora un informe mèdic en el qual descrigui la patologia i n'assenyali el diagnòstic, el tractament dispensat i els motius que justifiquen la determinació de la contingència causant com a comuna, a la qual cosa ha d'adjuntar els informes relatius a les proves que, si escau, s'haguessin realitzat.

Informa'n els teus companys i companyes:

Aquesta novetat permet limitar l'actuació abusiva que s'havia donat fins ara de derivar-ho tot a la Seguretat Social amb arguments tan poc fiables com: tens més d'ics anys, això és perquè jugues a tennis o perquè portes els teus fills a coll...

Abans d'anar a la mútua, cal explicar aquesta nova obligació als companys i companyes de l'empresa, i exigir que s'emetin aquests informes motivats, ja que no podem acceptar que es derivi sense justificació i motivació.

¹ En aquest cas, l'únic ens facultat per prorrogar la baixa 12 mesos més, fer proposta d'incapacitat permanent o donar l'alta mèdica és l'INSS.

➤ **CLASSIFICACIÓ DE LES BAIXES SEGONS LA SEVA DURADA PER A LA GESTIÓ DELS COMUNICATS DE CONFIRMACIÓ I EL SEU SEGUIMENT**

En el moment de la baixa mèdica, es cataloga la baixa en funció de la patologia i el codi diagnòstic, que, de manera automàtica, són els que determinen la durada probable d'aquesta baixa.

Durada òptima	Comunicat de confirmació
Menys de 5 dies de durada de la IT	No hi ha comunicat de confirmació, s'emet alta i baixa en el mateix moment*
De 5 a 30 dies de durada de la IT	De 5 a 30 dies de durada de la IT
De 31 a 60 dies de durada de la IT	De 31 a 60 dies de durada de la IT
De 61 o més dies de durada de la IT	De 61 o més dies de durada de la IT
Cada dos comunicats de confirmació hi haurà un informe complementari	

Algunes consideracions...:

La durada òptima: s'estableix automàticament a partir del codi diagnòstic. S'han elaborat taules que el recullen tenint en compte l'edat i l'activitat laboral, però falten altres característiques. En cas de modificació de diagnòstic, en un dels moments de la confirmació de la baixa es modificaria i es canviaria, si fos necessari, la periodicitat.

*Aquestes durades són estimades... Si es necessita més temps per a la recuperació s'ha de demanar que el dia que s'ha fixat com a alta es faci a la persona un nou reconeixement mèdic i, si no s'ha recuperat la capacitat laboral, que el personal facultatiu pugui modificar la durada del procés i emetre un nou comunicat de confirmació.

Equiparació entre contingència comuna i professional: aquestes durades i aquesta periodicitat en la confirmació de les baixes s'aplica en els dos casos (anteriorment hi havia diferència en funció de si el procés era comú o professional).

L'informe complementari cada dos comunicats de confirmació: en cas que la mútua tingui la gestió de la incapacitat comuna rebrà íntegrament aquest informe complementari, igual que l'INSS i l'ICAM (a Catalunya). És imprescindible comprovar que en aquest informe només es facilita informació sobre aquest procés de baixa mèdica i cap dada de salut més. La persona ha de tenir una còpia del document.

➤ **ES PUBLICA UN NOU MODEL DE COMUNICAT MÈDIC DE BAIXA, ALTA I CONFIRMACIÓ²**

Els elements més importants que cal assenyalar són:

1. S'introdueix el codi d'activitat econòmica de l'empresa en els comunicats de baixa.
2. Els terminis perquè el treballador i treballadora comuniqui a l'empresa aquest document es redueixen a 3 dies naturals.
3. El termini per comunicar l'alta mèdica és de 24 hores i el treballador o treballadora s'ha d'incorporar en la jornada hàbil següent després de l'alta mèdica.

² Disponible a: http://www.seg-social.es/Internet_1/Normativa/200004#documentoPDF.

Si la persona està d'IT per causa comuna, quan pot iniciar la mútua el control?
Les mútues que tenen la gestió econòmica de les baixes mèdiques per contingències comunes poden actuar des del primer dia de la baixa laboral.

Has de saber que...

En la pràctica, aquesta funció és impossible en les baixes de curta durada (de fins a 5 dies), atès que el comunicat de baixa i alta s'emeten el mateix dia. En la resta de baixes mèdiques, és a partir del sisè dia quan realment es pot iniciar una actuació.

Si la persona està de baixa, la poden obligar a anar a un reconeixement mèdic de control? La mútua que té la gestió econòmica de la IT contractada pot citar la persona a reconeixement mèdic a les seves instal·lacions de manera fefaent, almenys amb 4 dies hàbils d'antelació.

Si, injustificadament, la persona no hi assisteix, se li pot **EXTINGIR** la **PRESTACIÓ ECONÒMICA**, encara que continuï incapacitada i necessiti assistència sanitària. Aquesta informació ha d'aparèixer en la convocatòria de citació.

Algunes idees d'actuació a la teva empresa...

A la teva empresa, vigila que es compleixi aquest requisit de citació amb antelació d'almenys 4 dies hàbils.

Vigila quina és la periodicitat de les citacions: no és raonable —i s'ha d'exigir que no es faci— que les citacions siguin un element de pressió i es realitzin de manera indiscriminada.

Recorda que la norma exigeix que la visita es realitzi en instal·lacions pròpies de la mútua. Aquest fet determina que en alguna ocasió el desplaçament que es requereixi sigui més gran.

NEGOCIA: la norma no aclareix que les despeses de desplaçament les hagi de pagar la mútua, per això hauríem d'iniciar una campanya sindical a l'empresa per exigir que les aboni l'empresari o empresària, ja que ha estat qui ha contractat aquesta funció a les mútues.

I si la persona no pot anar al reconeixement mèdic?

En cas que, sense una causa justificada, la persona no assisteixi al reconeixement mèdic, es fa una suspensió cautelar de la prestació econòmica i es dóna un termini de 10 dies hàbils per justificar l'absència.

Les causes per les quals es considera que l'absència és justificada són les següents:

- Si s'aporta un informe emès pel metge del servei públic de salut que presti assistència sanitària a la persona, en què s'assenyali que la personació era desaconsellable d'acord amb la situació clínica del pacient.
- Si la cita s'ha convocat amb un termini previ inferior a 4 dies hàbils.
- Si la persona beneficiària acredita la impossibilitat d'assistir al reconeixement per una causa suficient.

Recordeu que les citacions s'han de fer a través de mitjans que deixin constància de la recepció. És recomanable no acceptar trucades telefòniques i demanar la cita per escrit i amb acusament de rebuda.

En què pot consistir el reconeixement mèdic?

A la visita, la mútua només pot fer dues accions:

1. Comprovar, mitjançant la realització d'un reconeixement mèdic i l'anàlisi de l'historial mèdic i els informes complementaris, que, efectivament, és justificada la causa de la baixa.
2. Oferir la possibilitat de realitzar assistència sanitària (proves diagnòstiques, intervencions quirúrgiques, rehabilitació...), amb mitjans propis o concertats de la mútua, sempre que la persona HI DONI EL CONSENTIMENT. Després de revisar que és adequat i que s'hi ha donat el consentiment ho ha d'autoritzar també l'ICAM.

Informa'n els teus companys i companyes...:

En el control de la IT la mútua no pot realitzar proves ni cap pregunta sobre causes diferents a les que motiven el procés de baixa mèdica actual. No és obligatori acceptar l'assistència sanitària, és una decisió personal que no pot, ni ha de tenir cap repercussió sobre el procés d'IT ni les seves prestacions.

I si la persona no està d'acord amb l'actuació de la mútua?

En aquest cas, ha de fer una queixa.

Està previst que totes les mútues disposin de fulls de reclamació. Les mútues tenen 10 dies com a màxim per enviar una còpia d'aquesta reclamació a la Direcció General de l'Ordenació de la Seguretat Social, incloent-hi la reclamació i l'informe de la mútua corresponent. Respondrà la mútua, però informant la Seguretat Social.

També es pot interposar la queixa a través de l'Oficina Virtual de Reclamacions: www.ovrmatpss.es/virtual/.

No ho dubtis...

És interessant poder utilitzar les dues vies per plantejar la queixa. El que no s'evidencia que no es fa bé, per defecte s'entén que **FUNCIONA BÉ**. Cal fer arribar al sindicat les queixes que es formulen per poder recollir el sentiment col·lectiu i proposar els canvis necessaris.

I a la teva empresa:

PROMOU UNA CAMPANYA SINDICAL

Durant uns quants anys ha estat bloquejada la possibilitat de canvi de mútua, i amb aquest canvi normatiu s'obre la possibilitat de poder-ho fer. Els contractes amb les mútues són ANUALS, renovables tàcitament en cas que no es denunciïn. Tenim dret a fer un informe preceptiu (obligatori, però no vinculant). Consulta els fulls informatius elaborats sobre aquest tema, disponibles a la web <http://www.ccoo.cat/salutlaboral>, titulats "La participació sindical quan l'empresa canvia de mútua" i "La gestió de les baixes comunes per les mútues". Hi trobaràs orientacions sobre com actuar en aquests casos.

VÉS AL SINDICAT: SOM LA TEVA EINA

A CCOO hem creat una xarxa d'interlocució i un protocol d'actuació perquè, abans de la denúncia, utilitzem tots els canals disponibles per intentar abordar els casos concrets. Posa't en contacte amb la persona responsable de salut laboral de la teva federació o territori i fes-li arribar les queixes, els problemes... T'ajudarà a traçar una estratègia d'intervenció.

També recorda que, en el cas de les contingències professionals, les mútues disposen de comissions de prestacions especials que, amb sol·licitud prèvia, poden atendre situacions de necessitat.

www.ccoo.cat/salutlaboral (apartat "Qui som")

Què pot fer la persona si li donen l'alta mèdica?

En cas que la persona no estigui conforme amb l'alta mèdica, cal impugnar. En aquest moment la norma permet diferents procediments d'impugnació de l'alta en funció de qui l'emeti i de la seva durada.

Procediment que cal utilitzar	S'ha d'incorporar a la feina?	Termini per iniciar el procediment i davant qui	Termini màxim de resolució
-------------------------------	-------------------------------	---	----------------------------

Si és una alta d'una IT que dura menys de 365 dies i l'emet el servei públic de salut o l'ICAM i la persona impugna només l'ALTA MÈDICA:

Procediment ordinari de reclamació prèvia, previst en l'art. 71 de la Llei de la jurisdicció social.	SI És obligatori incorporar-se a la feina mentre es reclama.	Es tenen 11 dies per impugnar l'alta davant l'ICAM.	El termini màxim per a la resolució és de 7 dies i, després, hi ha 20 dies per interposar demanda al jutjat social.
--	---	---	---

Si és una alta d'una IT de menys de 365 dies de contingència professional: la fa la Mutua o Empresa autoaseguradora.

Procediment especial administratiu de revisió de l'alta de la mutua (art. 4 del RD 1430/2009).	NO, es prorroga la situació de baixa mèdica (la persona no s'ha d'incorporar a la feina, continua la mateixa baixa).	Es tenen 10 dies hàbils per iniciar el procediment davant de l'INSS.	És obligació de la persona comunicar a l'empresa en 1 dia natural que ha iniciat aquest procediment. Al cap de 15 dies la persona tindrà la resolució de l'INSS.
--	--	--	---

Si estàs de baixa per contingència comú perquè la mutua t'ha donat l'alta o no accepta la baixa.

Procediment especial de determinació de contingències regulat en l'art. 3.2 del RD 625/2014. Segons procediment art.6 del RD 1430/2009)	NO, la persona no s'ha d'incorporar a la feina perquè es produeix una nova situació de baixa mèdica (comuna).	La persona té 5 dies hàbils per iniciar el procediment davant de l'INSS un cop tenim la baixa mèdica comuna.	En 15 dies l'INSS ha d'emetre la resolució corresponent. En 4 l'INSS ha de demanar informació al ICAM que ha de fer un dictàmen en 15 dies
---	---	--	---

Si és una baixa de més de 365 dies (sigui contingència comuna o professional) que només té competència per emetre l'INSS:

Procediment de disconformitat amb l'alta mèdica (art. 3 del RD 1430/2009).	NO Durant 11 dies (des de l'inici del procediment) la persona no ha d'incorporar-se a la feina. Si passat aquest termini no ha rebut la resolució de l'INSS la persona ha d'incorporar-se a la feina.	La persona té 4 dies naturals per iniciar el procediment davant de l'INSS.	En 15 dies s'ha d'emetre una resolució; si no s'ha emès s'entén que és alta.
--	---	--	--

En qualsevol cas, vés al sindicat: t'assessorarem i t'ajudarem a iniciar el procés de reclamació, valorant, amb tu i en cada cas, el que sigui més adequat.

Perquè la salut és el teu dret; CCOO és la teva força!

Trobaràs el llistat amb adreces i telèfons al web www.salutlaboral apartat QUI SOM